

VARJO

Kuten yö tai pilvi, varjo symboloi kaksinaista kokemusta sen mukaan, ilmaiseeko se valon poissaolon vai edellyttääkö se valon läsnäoloa. Ihminen tahtoo täyttää valoa ja etsii varjoa; Jumala on valo ja palava tuli, mutta myös virkistävä varjo, ja hän on päättänyt asua pimeässä pilvessä. Raamattu leikittelee merkityksen tällä kaksinaisuudella.

I. Kuoleman julistaminen.

1. Pakeneva varjo.. Katoamaan tuomitukseksi tietävä luotu olento, ihminen tunnistaa kohtalonsa varjon kohoamisessa tai sen ohikiitävässä läsnäolossa: ”päivä laskee, illan varjot pitenevät” (Jer. 6:4); samoin käy ihmiselämälle, jonka asteet karttavat vääjäämättä ajan kellotaululle (2. Kun. 20:9 ff.). Ihminen on pysähtymättä pakeneva varjo (Job 14:2; vrt. Job 8:9); hänen päivänsä laskevat kuin varjo yössä (Ps. 102:12; Ps. 144:4), ja ne kuluvat toivottomina kuolemaan (1. Aikak. 29:15; Viis. 5:9). Turhan elämän halki hän kulkee varjon lailla (Saarn. 6:12; Ps. 39:7); mutta tässä peruuttamattomassa kulussa, kokiessaan oman muuttuvaisuutensa, hän säilyttää uskonsa ”valojen Isään, jossa ei ole vaihtelua eikä muutoksen varjoa” (Jaak. 1:17).

2. Pimeys ja kuoleman varjo.. Turvautuen kyseenalaiseen etymologiaan mutta todellisuudentajun syvyydellä Septuaginta käänsi tavallisesti heprean sanan, joka merkitsee ”syvää varjoa”, ilmauksella ”kuoleman varjo”; evankelistat osoittivat sen oikeaksi (Jes. 9:1; Matt. 4:16; Luuk. 1:79). Varjo ei nimittäin ole vain muuttuva ja pakeneva ilmiö, vaan tyhjyys, olemattomuus, tuo synkkä pimeys, jota Job onnettomuudessaan toivoo (Job 3:1–6). Toivoton sheol, kuoleman maa, on pimeyden ja varjon maa (Job 10:21), jossa kaikki valo on pelkkää yötä. Koettelemus riistää jo tämän elämän aikana ihmiseltä elävien valon: ”Silmäluomillani on varjo” (Job 16:16).

3. Varjon valti.. Kuoleman uhkaavan varjon edessä ainoa apu on yksin Jumala. Hän, joka muuttaa sakeaksi varjoksi sen näennäisen valon, jonka syntinen itselleen lupaa (Jer. 13:16; vrt. Ps. 44:20), voi myös ”tuoda pimeään varjon valoon” (Job 12:22) ja ”vetää varjosta ja pimeydestä ne, jotka olivat niiden vankeina” (Ps. 107:10, 14). Siksi psalmista huudahtaa luottamusta täynnä: ”Vaikka kulkisin varjon laaksossa, en pelkäisi mitään pahaa, sillä sinä olet kanssani” (Ps. 23:4). Tämä toivo on käynyt todeksi siitä lähtien, kun Jesajan profetia on täyttynyt Kristuksessa: ”Varjojen maassa asuville loisti valo” (Matt. 4:16; Jes. 9:1).

II. SUOJELEVA LÄSNÄOLO.

Samoin kuin pilvi oli toisille uhkaava pimeys ja toisille valo ja suoja, myös kauhistava varjo voi olla suojeleva; tarjoamansa suojan kautta ihminen löytää läsnäolon.

1. Maanpäälliset varjot.. Arkielämässä, varsinkin idässä, varjoa arvostetaan, sillä se suojaa auringon paahteelta. Kaikki luodut kaipaavat varjoa: lootuksen alla hurja Behemot (Job 40:22), puiden alla linnut, eläimet ja ihmiset (Hes. 31:6); siksi varjoa antava puu symboloi suojelevaa voimaa: kuten Daniel selittää Nebukadnessarille: ”Puu olet sinä, oi kuningas” (Dan. 4:17 ff.). Samoin turvan antaa kuninkaan varjo (Tuom. 9:15); vanhurskas ruhtinas on ”kuin kallion varjo kuivettuneella maalla” (Jes. 32:2). Tällainen varjo voi kuitenkin olla petollinen: sekä kuivettuneen risiinipensas varjo Joonaan pään päällä (Joon. 4:5 ff.) että Israelin kuninkaan varjo (Valit. 4:20); vielä paljon petollisempi on Egyptin varjo (Jes. 30:2) tai ”Libanonin setrien” varjo: ne voidaan hetkessä repiä juuriltaan ja syöstä kuiluun niiden kanssa, jotka turvaavat niiden petolliseen varjoon (Hes. 31; Dan. 4).

2. Jumalan varjo.. Hauraan suojan sijaan Jumala yksin antaa varman varjon. On lähdelevä pyhien puiden miellyttävästä varjosta (Hoos. 4:13) ja löydettävä Jahvessa varjo kaikkina aikoina (Ps. 121:5; Jes. 25:4 ff.). Uskovan toiveena on ”asua Shaddain varjossa” (Ps. 91:1), olla todellisena Palvelijana hänen voimakkaan kätensä varjossa (Jes. 49:2; 51:16) tai hänen siipiensä alla (Ps. 17:8; Ps. 57:2 ff.; Ps. 63:8).

Näiden vertausten taustalta löytyy joitakin Eksodukseen liittyviä muistoja. Septuaginta ymmärsi tämän, kun se käänsi verbin *sachan* (peittää, asua, levätä) sanoilla *skiazein*, *episkiazein* (peittää varjollaan, varjostaa). Silloin pilvi varjosti Jumalan telttaa (2. Moos. 40:35) ja määräsi näin leiriytymisten keston (4. Moos. 9:18, 22); se peitti varjollaan myös israelilaiset (4. Moos. 10:34) ja suojeli heitä ihmeellisellä tavalla, kuten Viisauden kirjassa sanotaan (Viis. 19:7). Tämä suojeleminen uudistuu viimeisinä aikoina. Puhdistetun Siionin yllä lepää Jahven kunnia kuin ”katos ja teltta, varjona päivällä suojaamassa kuumuudelta ja turvana ja suojana sateelta ja rajuilmalta” (Jes. 4:5 ff.). Ja kun Israel vaeltaa tämän jumalallisen kunnian alla, ”metsät antavat sille varjon” (Bar. 5:7 ff.; vrt. Bar. 1:12).

Temppelin vihkimisen aikana pilvi täytti kaikkeinpyhimmän, ja Salomo huudahti: ”Jahve on päättänyt asua pimeässä pilvessä” (1. Kun. 8:12). Suojelun ajatukseen liittyy tässä myös Jumalan läheinen läsnäolo. Tässä merkityksessä Jerusalemin voi, kuten Laulujen laulun morsian, ”istua kaipaamansa varjon alla” (Laul. 2:3). Mariassa toiveesta tuli todellisuutta, kun Jumalan voima varjosti hänet (Luuk. 1:35), ja hän tuli raskaaksi hänestä, jonka yllä pilvi lepää kirkastumisessa (Luuk. 9:34 rinnakk.).

3. Israelin varjo.. Valitusta kansasta tulee vuorostaan jumalallisen suojelun lähde. Muinoin Israelin viiniköynnös levittäytyi muiden valtakuntien yläpuolelle ja peitti vuoret varjollaan (Ps. 80:11). Jumalan tuomion kukistamana Israelista tulee lopulta jälleen ”vihreä puu, johon linnut tulevat pesimään” (Hes. 17:23; vrt. Dan. 4:9), näkyvä esikuva

Jumalan kaikille kansoille avoimesta valtakunnasta (Matt. 13:32 rinnakk.). Samoin kun Pietari parantaa sairaan varjollaan (Ap. t. 5:15), hän ilmaisee Jumalan pelastavan läsnäolon Kirkossaan.

XLD

Katso myös: → Puu 2 – enfers-enfer AT I – figure – lumiere-tenebres – mort – Pilvi – Yö